

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

VI. Aliquæ de objecto formali, & materiali notationes?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

probauerim, alioque vtendum arbitrer: quod ita iacio: cognoscere, siue amare mediata non est proprie cognoscere, aut amare: ergo etiam cognosci, & amari mediata haud erit proprie cognosci, aut amari: cum ergo esse obiectum sit cognosci, & amari, profecto obiectum remotum propriam rationem obiecti minime sortietur. Antecedens, vnde reliqua rite sequuntur, hunc in modum suadet, Deus mediate amat malum, medio scilicet libero arbitrio nostro, quod voluit, & creauit, & tamen proprie malum non amat. Item Deus mediate cognoscit falsum, medio videlicet intellectu nostro multoties falso, & tamen proprie, ac simpliciter non fallitur, nec, quod perinde est, falsum pro vt tale cognoscit affirmatue: cognoscere ergo, aut amare mediate, nisi improprie denominationes non sunt, si absolute, & sine illa restrictione fumantur. Confirmatur: quoniam causa remota nunquam non improprie causa est, vt in physica late ostendi; & quidem alias Deus esset proprie causa moralis peccati, est enim causa moralis mediata, seu remota peccati, cum sit causa moralis nostri liberi arbitrij, quod moraliter malum, ac peccatum operatur: pari ergo modo obiectum materiale remotum actus eius obiectum, nisi improprie non erit.

CAPVT VI.

Aliqua de obiecto formali, & materiali notationes.

Notandum primo, aduersus P. Rodericum disp. 1. Log. sect. 1. antequam res actu, vt aiunt, propter se, vel propter aliud cognoscatur, aut ametur, eam dici debere obiectum formale, aut materiale radicaliter: hoc enim pacto esse obiectum formale, aut materiale nihil aliud est, quam posse cognosci vel amari sui, aut alterius gratia; hoc namque vocola illa radicaliter denotat. Res autem quaevis antequam actu cognoscatur sui, aut alterius ergo, potest ita cognosci, vel amari. Obiicies tamen ex P. Roderico vbi supra, hominem hoc tantum ipso, quod possit esse albus fore radicaliter album, quod tamen absurdum videtur. Respondeo concessa sequela, & negata consequentis absurditate, cuius probationem desidero. Obiicies iterum ferme ex eodem bonitas obiectiua rei suapte natura est indifferens, vt ratione sui, vel ratione alterius expectatur nec magis priori modo, quam posteriori expectari postulat: indifferens igitur est, vt sit obiectum formale, aut solum materiale formaliter. Proinde radicaliter non est obiectum formale, aut materiale, sed ab utroque praescindit: quemadmodum, quia animal a rationali, & irrationali praescindit, & ad vtrumque indifferens est, nec radicaliter rationale est, alias per irrationale contrahi non posset, nec radicaliter irrationale, alias per rationale determinari nequirer.

Occurendum tamen huic obiectioni hoc modo: aliud est, bonitatem, aut veritatem obiectiuam esse obiectum formale radicale, potius quam materiale, vel e conuerso: aliud eam ex aequo, ac simul esse vtrumque obiectum radicaliter, siue in actu primo: illud prius falsum esse persuadet obiectio, neque de mente nostra, aut fortassis etiam aliquorum aduersariorum est: hoc posterius a nobis assertum est, & veritati consonum esse haud aegre probatur. Tum quia, vt superius vidimus idem

respectu diuerforum, & quod plus est, respectu eiusdem est obiectum formale, & materiale etiam in actu secundo: a fortiori ergo idem erit obiectum formale, & materiale radicaliter, & in actu primo; veluti quia idem simul audiri, & conspici potest, simul etiam visibile, & audibile est, & quia idem simul intelligitur, & amatur, simul etiam intelligibile, & amabile est. Tum etiam quia esto eiusmodi obiecta formaliter sumpta oppositionem, & impossibilitatem haberent, tamen radicaliter usurpata ea destituuntur, non aliter ac eadem res simul amabilis, & detestabilis est, cum tamen simul amoris, & detestationis, siue odio esse nequeat; eademque veritas simul affirmabilis, & negabilis est, cum tamen simul affirmari, & negari non possit: aliud enim est simultas potestatis ad affirmationem, & negationem; amorem, & odium, & potestas simultatis vtriusque; hac impossibilis, illa possibilis est.

Notandum secundo, aduersus alios, denominationem obiecti formalis, aut materialis radicaliter sumpti esse aliquatenus intrinsecam, etsi non penes formam, quia fortassis forma denominans aliquid cognoscibile, aut amabile propter se, aut propter aliud, siue quod perinde est obiectum formale, aut materiale radicaliter, est solum cognitio, & amor in potentia, adeoque est forma omnino extrinseca vt in praesentiarum disputandi gratia permitto; at saltem ratione subiecti. Probatur haec doctrina: quoniam omnis denominatio conueniens alicui rei, deque ea praedicabilis ei est intrinseca ratione subiecti, licet non ratione formae, si enim ea denominatio praedicatur de re, ergo cum ea identificatur, adeoque ei intrinseca est: esse namque idem, est reuera esse intrinsecum; imò nil magis intrinsecum, quam quod idem. At esse radicaliter obiectum formale, aut materiale, siue cognoscibile, vel amabile est denominatio quae de re ipsa praedicatur, eique conuenit: ei ergo quodammodo intrinseca non esse nequit. Item esse obiectum formale, aut materiale radicaliter v. g. esse cognoscibile propter se non est sola cognitio possibilis: ergo insuper est res ipsa cognoscibilis: huic ergo totalis denominatio eadem, adeoque intrinseca quadatenus est. Rursus tertio: etsi non omnis denominatio esset aliquomodo, & salte subiecto tenus huic intrinseca, etsi inquam, hoc quod omnes scriptores, quos viderim verum censeunt verum tamen non esset, ceterum de denominatione obiecti radicalis, eam quodammodo intrinsecam esse nescio qui negari posset: esse enim obiectum radicaliter est esse in radice ipsius rei, adeoque intrinsece obiectum, vt vim eius vocola radicaliter pendenti constabit.

Contrarium tamen aliqui Neoterici tenent, atque ita argumentantur: quando ager salutem exoptat, aut effera patens prole beari desiderat, nec saluti, nec proli praedicatum aliquod intrinsecum inexistit; & tamen tunc sunt obiectum formale, aut materiale radicaliter, siue in potentia, cum ab actu ad potentiam consequentia valeat: quod igitur sint obiectum formale, aut materiale radicaliter a praedicato aliquo intrinseco non habent, siue, quod proinde est, eis intrinsecus non aduenit. Assumptum probatur: quoniam salus, & proles quoad solam cognitionem, & complacentiam, quas terminant, existunt, sed cognitio, & complacentia eis non sunt intrinseca, sed potius omnino extrinseca. Nec valet, siquis possibilitatem existendi eis intrinsecam asserat. Tum quia etiam

etiam hæc possibilitas eis extrinseca est, & à solâ omnipotentia Creatoris tanquam forma denominante profecta, tum etiam quia non possibilitas, sed existentia prolis est obiectum formale, ac materiale radicaliter; ea enim est, quæ desiderium terminat; ac existentia eis intrinseca & essentialis non est: quod ergo sint obiectum formale, vel materiale radicaliter id nulli prædicato intrinseco debent.

49 Respondeo tamen ex facili: aliud est, rationem obiecti formalis radicaliter sumpti entitati intrinsecam esse, aliud entitati prædicatum aliquod intrinsecum actu inesse, siue inexistere, à quo, quod sit radicaliter obiectum formale, & materiale fortitur: hoc posterius solum confutat obiecta ratio, at id à nobis nunquam statutum: illud prius nostra assertione statuimus, & verissimum esse, & argumanta nostra conuincunt, & etiam exemplum existentia, quo aduersarij maxime nituntur: ipsa enim existentia, antequam in actum transferatur à seipsâ indistincta, siue eadem, sibi que, quod consequens est, omnino intrinseca est; namque per productionem, vi cuius in actum transfertur, non identitatem, siue indistinctionem, sed sui, & identitatis suæ diuersum statum obtinet: at existentia, antea quam producat, nullum prædicatum actu inest: pari ergo modo obiectum formale, & materiale radicaliter sumpta rei alicui intrinseca esse possunt, tamen nullum ei prædicatum actu inexistat, summa horum est, rationem obiecti formalis, & naturalis radicaliter sumpti esse intrinsecam alicui rei est ab eâ esse indistinctam, non vero eam existere.

50 Notandum est tertio aduersus P. Rodericum vbi supra; quoties plura obiecta formalia propter se inuicem serie quadam, & vt aiunt, subordinatione amantur, quodlibet eorum proprie, & rigoro obiectum formale esse. Probatur: quando, verbi gratia, quis vocat famulum, vt Phlebotomum accersat, & huius aduentum desiderat propter scissionem venæ, & hanc propter tenuationem humorum, & hanc propter salutem, quodlibet horum obiectorum formalium, dempto ultimo tale est, vt propter illud, aliud quidpiam ametur: igitur ipsum propter se amatur: nisi enim aliquid propter se ametur, fieri nequit, vt aliud propter ipsum ametur; ergo quodlibet eorum obiectorum formalium, quæ intermedia vocant, proprie obiectum formale est, quando huius quidem definitio est attingi propter se. Deinde quis negat, obiectum formale quod propria, ac stricta ratione obiectum formale esse; candorem, verbi gratia, proprie, & formaliter obiici visioni, at huiusmodi obiectum propter aliud nempe propter obiectum formale quo attingitur, & non nisi propter se secundo attingitur, idcirco enim candor videtur, quia est color, adeoque propter hunc videtur: quanquam ergo obiectum formale intermedium, quod illudcunque sit, propter aliud ametur, ac nisi propter se secundo ametur, id tamen non obstat, quominus obiectum formale proprie tale censeatur. Item supra tract. 7. cap. 1. huius libri aduersus plures scholasticos, quos refert, ac sequitur P. Vasquez tom. 1. in 1. 2. d. 4. cap. 2. ostendi fines intermedios, & in alium vltiorem destinatos, proprie tamen fines esse: id quod Aristoteles 1. Ethic. cap. 7. liquidissima ratione docet: ergo etiam obiectum formale intermedium, in aliudque relatum, hoc tamen non obstante, obiectum formale strictè erit, cum pro-

pter illud, aliud quidpiam ametur, consequentia est in propatulo; tum quia ij; quibuscum concertamus, censent, obiectum formale, finemque in idem coincidere; tum etiam quia esto aliquo momento inuicem differant, multo magis erit de essentia, & natura finis, vt in alium vltiorem non referatur, quam de ratione obiecti formalis, quandoquidem nomen ipsum finis statum cum vltiori progressu impossibilem præfert: quamobrem si finis strictè talis est, etiam si in eo non sistatur, sed ab eo ad alium gradus sit, profecto à fortiori, vt aiunt, id de obiecto formali putandum erit. Atque hinc, quæ in contrarium opponi possunt, facilem solutionem habent.

51 Notandum est 4. obiectum formale, & materiale dici per proportionem ad similitudinem materiae, & formæ physicae, ei intrinsecæ; quoniam sicut materia est indifferens ad hanc, aut illam speciem humanam, verbi gratia, vel equinam constituendam, & determinatur per formam hanc speciem præ illa constituit, ita similiter obiectum materiale haud raro est indifferens ad hanc, aut illam scientiam, vel virtutem, & ab obiecto formali determinatur, vt ad hanc scientiam, seu virtutem attineat. Exempli causa hæc veritas *Deus est* deducta ex præmissis lumine naturæ cognitis ad physicam, & metaphysicam spectat; deriuata vero ex lumine, ac radio supernaturali diuinæ reuelationis ad Theologiam, ac fidem spectat. Quod acute notauit P. Hurt. disput. 1. log. sect. 1.

52 Addiderim vtrumque obiectum ita fortassis nuncupatum fuisse ob proportionem cum formâ extrinsecâ, seu vi effectiua, aut virtute actiua causæ efficientis, necnon etiam cum passio, ex cuius potentia respectiua educitur forma intrinseca: quemadmodum enim vis actiua causæ efficientis subiectam materiam ad formam mouet, sic obiectum formale ad materialis assensum, vel amorem mouet, & impellit. Porro vim actiuam causæ efficientis formam appellari testes sunt plerique scholastici, & eos inter B. Thom. quæst. 3. de potentia art. 3. dicendum, quod *virtus naturalis, quæ est rebus naturalibus in sua institutione collata, inest eis vt quadam forma, &c.* & 1. p. quæst. 105. art. 5. corp. *unde non solum est causa actionum, quatenus dat formam, quæ est principium actionis, &c.* Mirum ergo non est si per similitudinem, & proportionem cum vi effectiua, physica vis motiua intentionalis obiectum formale nuncupata sit, & per similem proportionem cum eo, quod physice mouetur, nempe materia, id etiam quod intentionaliter mouetur, siue propter alterius motionem attingitur, obiecti materialis nomen obtineat.

53 Postremo notandum est, quod à nobis obiectum formale, & materiale appellatum, id ab aliis obiectum quo & quod ab aliis propinquum, & remotum; ab aliis obiectum motiuum, & terminatiuum nuncupari: Rursus quod nos obiectum formale extrinsecum hoc alios rationem formalem obiecti, & quod terminatiuum, hoc eos formale intrinsecum vocauisse. Præterea complures nomine obiecti formalis solam rationem obiecti formalis comprehendere, & reliqua nomine obiecti materialis: Demum quod nobis ratio formalis sub qua, hoc aliis rationem formalissimam sub qua, & quod nobis obiectum formale quod, hoc illis rationem formale sub qua esse. Quæ diuersa vocum usurpatio præ oculis habenda, vt quid quæque in vnoquoque auctore significet, intelligamus, & in æquiuoco, quod aiunt, minime laboremus: nos certe

eas voces eligimus, quas & rebus magis accommo-
das, & probatioribus Doctorum magis vtilitas esse
iudicabimus.

C A P V T VII.

Obiectum totale, & partiale.

54 **I**llud est, quod omnibus actibus alicuius habitus,
scientiae nimirum, aut virtutis obicitur: hoc,
quod aliquibus duntaxat. Aduersus quam diuisionem
illa sese difficultas offert, eius alterum mem-
brum diuidens in altero claudi; siquidem obiectum
partiale in totali comprehenditur: quam ob rem ea
diuisio non minus vitiosa est, quam si pars hominis
in corpus, & humanitatem scindatur. Respondeo
iuxta superius dicta obiectum partiale sumi posse, aut
ex parte obiecti, siue ipsius rei; & sic ab obiecto to-
tali minime differre, cum omne totum per accidens,
siue aggregatio plurium partium ab eis minime distin-
guatur: aut ex parte modi, siue actus: & ita obiectum
partiale a totali diuersum esse, & in eo minime inclu-
sum, actus enim, qui obiectum partiale vt sic ex-
primit alius est ab eo, qui obiectum totale exprimit
quantquam vtique idem reipia obiecti repraesentet.

55 At replicabis: si vtrumque obiectum duntaxat ex
parte actus, seu modi concipiendi differrent, quo de
cunque vnum praedicatur, de eodem alterum praedi-
cari posset: quo pacto rationale, & risibile ex aequo
de iisdem inferioribus praedicantur, nimirum quia
non ex parte obiecti, sed solum ex parte modi concipiendi
eamdem rem per ordinem ad distincta connota-
ta differunt: consequens autem falso falsius est:
quandoquidem haec veritas obiectiua, *Deus est*, ea est,
de qua verè dicitur esse obiectum partiale Theologiae
aut metaphysicae, quarum tamen obiectum totale
neutiquam est.

56 Respondeo duplex est diuersitas ex parte modi concipiendi:
alia consistit in eo, quod vnus actus clarior,
& explicatior alio sit, aut in eo, quod rem ad diuersa
connotata aequali claritate referat; & haec diuersitas
non obest, quominus ea, quae ex parte obiecti in-
distincta sunt, de iisdem inferioribus praedicari pos-
sint, ac debeant quod solum ratio nobis obiecta con-
tineat: alia diuersitas posita est in eo, quod vnus actus
collectionem, seu copulationem, & alter distributio-
nem, seu diuisionem exprimat, & haec diuersitas ob
esse potest, & prohibere, ne quae ex parte obiecti realiter
indistincta sunt, de iisdem inferioribus enun-
tiantur: quod hoc exemplo luculenter ostendo: *Omnis homo*,
& *aliquis homo* ex parte obiecti realiter non
differunt, & quantum prior actus, alterum tantum
posterior ex parte obiecti realiter attingit, nihilomi-
nus tamen quia *omnis homo* & *aliquis homo* hoc se-
cundo modo ex parte modi concipiendi differunt,
alterque copulationem, & alter diuisionem includit,
ita propterea comparantur, vt de Ignatio v.g. aliquis
homo non tamen omnis homo possit praedicari: huiusmodi
autem est diuersitas ex parte modi concipiendi, quae
inter obiectum partiale, & totale interuenit, & alterum
ab altero fecerit, conceptus enim huius quasi collectionem,
& copulationem plurium obiectorum, & conceptus illius
diuisionem exprimit.

57 Secunda aduersus eam diuisionem difficultas sic se
habet: diuisum illius cum altero diuidentium, videlicet
cum obiecto partiali conuertitur, quod quidem vitio non
caret: animal enim hoc ipso quod in hominem, & belluam
congruè diuidatur cum homine conuerti nequit. Assumptum
est in perspicuo:

R. P. Richardi Lyncei, Philosoph. Tom. III.

siquidem obiectum partiale est quod vni tantum
actui, aut aliquibus non tamen omnibus obicitur:
at obiectum in communi quatenus tale non omni-
bus actibus obicitur: sed iis tantum quibus a partiali,
& totali materiali, & formali abstrahitur: igitur
cum obiecto partiali recurrit, neque eo latius patet.
Quod si dicatur, obiectum vt sic ex parte modi concipiendi
esse partiale, secus vero ex parte obiecti, id falsum
esse haud egre probari potest: namque obiectum vt sic
ex parte modi concipiendi a partiali abstrahit: ergo ex
parte talis modi partiale non est, cum ergo aliunde ex
parte modi partiale sit, vt solutio largitur, profecto simul
partiale, & non partiale ex parte modi erit, ac proinde
eiusmodi diuisio obiecti contradictionem inuoluet. Tota
vis huius obiectiouis in hunc syllogismum reuocatur:
obiectum in communi tantum sumi potest, vel ex parte
obiecti, vel ex parte modi concipiendi: At vtroque modo
sumptum ab obiecto partiali minime distinguitur.
Priori enim modo, siue ex parte obiecti nihil aliud
est obiectum in communi, quam collectio omnium
obiectorum, qualiacunque sint. At hac collectio
quorumcumque obiectorum est etiam re ipsa & ex
parte obiecti obiectum partiale in commune, si enim
ab eo differret obiectiue, & reapse, maxime quatenus
obiectum in communi includit obiectum totale, ex
hoc autem nulla datur differentia, quandoquidem
obiectum partiale a totali obiectiue non differt, vt
initio huius capitis probatum manet: Posteriori etiam
modo, siue quoad conceptum nostrum obiectum partiale
est idem cum obiecto in communi & de eo dicitur,
siquidem obiectum in communi pro vt tale, &
quatenus a nobis concipitur, & abstrahitur non
omnibus, sed aliquibus actibus obicitur: diuisum
igitur eius diuisionis ab altero diuidentium adaequatur.

58 Respondeo, obiectum in communi ex parte modi concipiendi
sumptum esse obiectum partiale in actu exercito:
Namque, vt recte argumentum probat, aliquibus tantum
actibus obicitur, iis videlicet, quibus a suis inferioribus
abstrahitur: Nequaquam tamen est obiectum partiale in
actu signato, quoniam eius conceptus non exprimit
disiunctionem ab altera comparte, sicut eam exprimit
conceptus obiecti partialis: vnde diuisum cum altero
diuidentium, nempe obiecto partiali, non ita conuertitur,
vt hoc de illo directe, & formaliter praedicari possit:
haud enim obiectum in communi est in actu signato
partiale, vt diximus. Paulo etiam aliter responderi
potest reuocata in memoriam suppositione simplici &
personalis: hac enim duplicis suppositionis distinctione
facta, dicendum, si obiectum vt sic simpliciter, &
pro immediato significato supponat obiectum partiale
esse, sin autem personaliter, & pro mediato significato,
non esse obiectum partiale solum, verum etiam totale
complexi.

59 Postrema aduersus eam diuisionem difficultas est.
Obiectum totale non est simpliciter obiectum: igitur
obiectum in communi simpliciter cum partiali conuertitur,
eoque latius non funditur: atque adeo ea diuisio
obiecti legitima non est. Antecedens solum probatione
eget, quam sic exhibebis obiectum totale est collectio
seu cumulus obiectorum partialium: at collectio
obiectorum non est simpliciter obiectum, quemadmodum
collectio hominum simpliciter homo non est. Verum
respondeo primò, propter hoc argumentum satis probabile
mihì vident, obiectum in communi simpliciter, &
proprie non diuidi per totale, & partiale, sed
simpliciter per vnum, & secundò quid per aliud, non
aliter ac homo in verum, & fictum descenditur.
Porro vt hoc censèa haud obscure præit B. Th. 1. p. q. 11